

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO
POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I
VOJNOGA GOSPODARSTVA

*PROGRAM ČIŠČENJA I OBNOVE
DETALJNE KANALSKE MREŽE NA PODRUČJU
VUKOVARSKO-SRIJEMSKJE ŽUPANIJE*

UVOD

Potporom premijera dr. Ive Sanadera i Vlade Republike Hrvatske pokrenut je program čišćenja i obnove zapuštene kanalske mreže u Vukovarsko-srijemskoj županiji.

Aktivnostima Oružanih snaga Republike Hrvatske, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva i Hrvatskih voda očišćeno je ~ 20 kilometara zapuštenih i zatrpanih kanala što sigurno već sada spriječava plavljenje poljoprivrednih i ostalih površina, pridonosi zaštiti okoliša, te omogućava kvalitetnije ekološki održive gospodarske aktivnosti na tom području.

Slijedom toga predlažemo program za sljedeće tri godine na području Vukovarsko-srijemske županije, kojim će se osigurati čišćenje i obnova zbog ratnog djelovanja nekorištene i zapuštene kanalske mreže, a time stvoriti značajne preduvjete za zaštitu površina i mogućnost kvalitetnijeg gospodarskog razvoja na poljoprivrednim površinama. Programom je predviđeno angažiranje oko 100 novouposlenih djelatnika (uz eventualnu pomoć djelatnog sastava Oružanih snaga Republike Hrvatske sukladno mogućnostima Ministarstva obrane) na čišćenju i obnovi zapuštene kanalske mreže kako bi se polučili što bolji rezultati u predviđenom razdoblju i osigurali kvalitetni preduvjeti za održivu poljoprivrednu proizvodnju.

SADRŽAJ

1. Općenito o području
2. Stanje kanalske mreže
3. Prikaz dužina kanalske mreže na području Županije
4. Planirani opseg radova, dinamika izvođenja i izvori sredstava
5. Foto dokumentacija
6. Pregledna situacija

1. Općenito o području

Županija Vukovarsko–srijemska je najistočnija Županija u Hrvatskoj, a obuhvaća područja ranijih općina Vukovara, Vinkovaca i Županje. Prostire se na površini od 2 444 km² sa 204 768 stanovnika u pet gradskih (Vukovar, Vinkovci, Županja, Ilok i Borovo) i 80 seoskih naselja.

Područje Županije Vukovarsko–srijemske, prema svojim topografskim, pedološkim i klimatskim karakteristikama, kao i ostali dijelovi Istočne Slavonije, ima sve preduvjete za razvoj intenzivnog poljodjelstva i razvoja stočarstva kao jedne od osnovnih gospodarskih grana Republike Hrvatske sa osnovnim ciljem proizvodnje hrane.

Na području Županije Vukovarsko – srijemske ima preko 150. 000 ha poljoprivrednog zemljišta što u odnosu na 3.220.431 ha poljoprivrednog zemljišta u Republici Hrvatskoj iznosi 4,6 %. Ovo samo naznačava značaj ovog područja unutar Republike Hrvatske.

Vodne građevine za melioracijsko navodnjavanje su akumulacije i druge zahvatne građevine, razvodna mreža i drugi objekti koji pripadaju ovim građevinama. Građenje ovih građevina koje se financira sredstvima proračuna ili drugih namjenskih sredstava u interesu je Republike Hrvatske.

Prema Zakonu o vodama, vodne građevine za melioracijsku odvodnju i vodne građevine za melioracijsko navodnjavanje koje su izgrađene, kao i one čije se građenje financira sredstvima proračuna ili sredstvima posebnih naknada koje su u skladu sa zakonom plaćaju korisnici na slivnom području, dobra su od interesa za Republiku Hrvatsku i u vlasništvu su županije na čijem se području nalaze.

Vodnim građevinama upravljaju Hrvatske vode, a njihovo građenje provodi se u skladu s planom upravljanja vodama

Korištenjem voda prema Zakonu o vodama smatra se zahvaćanje, crpljenje i uporaba površinskih i podzemnih voda za različite namjene (opskrbu vodom za piće, sanitarne i tehnološke potrebe, navodnjavanje i dr.)

Zahvaćanje i korištenje voda iz vodotoka i drugih prirodnih ležišta površinskih voda, crpljenje podzemnih voda i prikupljanje oborinskih voda za navodnjavanje poljoprivrednog i drugog zemljišta (melioracijsko navodnjavanje) obavlja se na način i pod uvjetima određenim vodopravnom dozvolom te ugovorom o koncesiji.

2. Stanje kanalske mreže

U svrhu upravljanja vodama područje Republike Hrvatske podijeljeno je na vodna i slivna područja.

Vodno područje kojima pripada Vukovarsko- srijemska županija pripada Savskom i Dunavskom slivu na kojem djeluju Hrvatske vode, VGO Sava, VGI "Biđ – Bosut" Vinkovci, kao i u drugom dijelu Hrvatske vode, VGO Drava – Dunav iz Osijeka, VGI "Vuka " Osijek.

Osnovna topografsko – hidrografska karakteristika područja Županije Vukovarsko – srijemske je postojanje uglavnom nizinskog sliva sa nekoliko glavnih recipijenata: Vuka, Biđ, Bosut, te Dunavom na sjeveroistoku i rijekom Savom na jugozapadu.

Sadašnje stanje uređenosti zemljišta karakterizira provedena komasacija i arondacija na najvećem dijelu posjeda, dobro izvedena kanalska mreža za odvodnju i veliki dio površina pod drenažom. Sveukupno se može reći da je izgrađeni odvodni sustav funkcionirao na zadovoljavajućem nivou, no nedostatna sredstva za njihovo održavanje tijekom proteklih godina doveli su do velikih problema u ukupnom funkcioniranju sustava.

Područje Županije Vukovarsko – srijemske obuhvaća površinu od 246 017 ha sa 204 768 stanovnika prema popisu 2001. godine, što čini 1,2 ha / stanovniku ili 0.83 stanovnika/ ha, uz stalnu tendenciju smanjenja zemljišnog fonda za ratarstvo.

2.1. Slivno područje VGI "Vuka "

Slivno područje Vuka može se podijeliti na sliv rijeke Vuke, te manji dio koji gravitira slivovima Drave i Dunava.

Radi obrane od štetnog djelovanja suvišnih voda, izgrađen je gusti sustav odvodnih kanala s pripadajućim objektima. Glavni recipijent područja je rijeka Vuka koja u nizinskom dijelu ima vrlo mali pad.

Izrazito niski teren nalazi se na području bivše Bare Palače kroz koji se proteže Bobotski kanal. Evakuacija vode s ovog područja vrši se precrcpljivanjem u rijeku Vuku crpnom stanicom Dvor, maksimalnog kapaciteta 20 m³/sec. Radi poboljšanja evakuacije velikih voda, rijeka Vuka regulirana je na nivou I faze, do oko polovine svoje dužine i to samo produbljivanjem korita.

Na brdskom dijelu oko Iloka postoji nekoliko kraćih vodotoka bujičnog karaktera, čije bi se velike vode mogle akumulirati.

2.2. Slivno područje VGI "Biđ – Bosut" Vinkovci

Slivnom području " Biđ – Bosut " u Vukovarsko–srijemskoj županiji pripada površina od 179 152 ha, od čega je poljoprivredno zemljište 100 556 ha, a 78 596 ha je neplodno ili pod šumom.

Glavni recipijenti su Bosut, Biđ, Vuka, Spačva, Studva itd. Obzirom na sve izraženije pojave nedostatka vode na području, nameću se određena rješenja ka povećanju nivoa postojećih vodotoka izgradnjom pregrada i sl.

Posljednjih godina gotovo sva vodoprivredna djelatnost bila je usmjerena prema rješavanju detaljne odvodnje, u sklopu komasacija od 1964. godine sustavno je građena detaljna kanalska mreža, te je postignuta zadovoljavajuća gustoća kanala kod $2,8 \text{ km/km}^2$ poljoprivrednih površina. Komasacija je provedena u svim općinama Vukovarsko – srijemske županije osim u dvije (k.o.Štitar i k.o.B.Greda). Na dijelu površina s težim hidromorfnim zemljištem odvodnja poljoprivredne parcele riješena je cijevnom drenažom, koja je rađena uglavnom na površinama društvenog sektora.

Radi onemogućavanja poplava od rijeke Save izgrađen je savski obrambeni nasip, koji na području Vukovarsko – srijemske županije ima duljinu 67,61 km.

Odvodnja najnižih dijelova područja uz rijeku Savu vrši se putem crpnih stanica i to: Teča $Q=3,56 \text{ m}^3/\text{sec}$, Konjuša $Q=5,6 \text{ m}^3/\text{sec}$, dok se Kupina $Q=1,8 \text{ m}^3/\text{sec}$ sada ne koristi. Što se tiče režima voda vrlo značajnu ulogu ima Spačvansko–Studvanski bazen površine 413 km^2 , a omeđen je kotom 81,50 m.n.J.m. obrastao vrlo kvalitetnim kompleksom hrasta lužnjaka. Ovaj bazen u zimsko – proljetnom razdoblju služi kao prirodna akumulacija velikih voda, a koje se vodotocima Spačvom i Studvom odvede u Bosut i rijeku Savu.

Vodotoci I i II reda održavali su se prema raspoloživim ubranim sredstvima slivne vodne naknade, koja su bila nedostatna, a kanale III i IV reda korisnici uopće ne održavaju. Iz toga razloga sustav je zapušten, nefunkcionalan i ne daje sigurnost kod jačih padalina, tj. dolazi do poplavlivanja poljoprivrednih površina. Prioritetno sustav treba dovesti u stanje funkcionalnosti, a zatim održavati i dograđivati.

U cijelini gledajući sadašnje stanje uređenosti područja u smislu odvodnje je nezadovoljavajuće. Problem suvišnog vlaženja zemljišta, koje se smjenjuje s ekstremnim sušnim razdobljima, izaziva štete u poljoprivredi i utječe na neoptimalno korištenje obradivih površina.

Do sada je izgrađena jedna akumulacija na lokaciji “Grabovo” zapremine $2\,081\,616 \text{ m}^3$. Trenutno se radi na izradi studije mogućnosti iskorištenja vodotoka Savak i akumulacije Berak.

3. Prikaz dužina kanalske mreže na području Županije

Ukupna dužina kanalske mreže na području naše županije iznosi $4\,802,45 \text{ km}$ i to glavnih kanala I i II reda $324,86 \text{ km}$ te kanala III i IV reda $4\,477,59 \text{ km}$ s pripadajućim objektima.

Prikaz duljine kanalske mreže dan je u tablici 1.

VUKOVARSKO SRIJEMSKA ŽUPANIJA

	kanali u km
kanali III. reda	488,77
kanali IV. reda	3.988,82
Ukupno kanali III. I IV. reda	4.477,59

Tablica 1. Prikaz duljina kanalske mreže na području Županije

PRIKAZ DUŽINE KANALA III. I IV. REDA PO OPĆINAMA U NAŠOJ ŽUPANIJI

SLIVNO PODRUČJE BIĐ – BOSUT

Red.br.Grad/Općina	kanali u km	
	III.red	IV.red
1. Grad Vinkovci	21,19	109,55
2. Općina Ivankovo	11,01	274,36
3. Općina St.Mikanovci	5,42	70,16
4. Općina Privlaka	10,76	126,10
5. Općina Otok	19,49	273,32
6. Općina Nijemci	34,93	470,69
7. Općina St.Jankovci	29,43	166,10
8. Općina Andrijaševci	13,66	122,61
9. Općina Vođinci	8,32	51,24
10. Općina Tovarnik	2,00	71,08
11. Grad Županja	10,95	220,33
12. Općina Babina Greda	29,15	208,65
13. Općina Cerna	5,75	220,23
14. Općina Gradište	13,01	164,36
15. Općina Bošnjaci	11,22	271,60
16. Općina Drenovci	25,53	510,76
17. Općina Gunja	7,31	101,52
18. Općina Vrbanja	34,94	385,45
U K U P N O :	294,07	3. 818,11

SLIVNO PORUČJE VUKA

Red.br.Općina	kanali u km	
	III. red i IV. red	
1. Nuštar	32,98	
2. Tordinci	27,55	
3. Markušica	28,00	
4. Jarmina	13,00	
5. Trpinja	40,20	
6. Borovo	3,20	
7. Vukovar	92,93	
8. Negoslavci	12,00	
9. Tompojevci	22,55	
10. Lovas	60,00	
11. Bogdanovci	33,00	
U K U P N O :	365,41	

Tablica 2. Prikaz duljina kanalske mreže na području Županije po općinama (gradovima)

4. Planirani opseg radova, dinamika izvođenja i izvori sredstava

Kako je već ranije spomenuto na području Županije ima oko 4800 kilometara detaljne kanalske mreže. Ovim programom se predviđa urediti i dovesti u funkcionalno stanje 32% kanalske mreže tj. oko 1500 kilometara u periodu od 3 godine. Programom će biti obuhvaćena kanalska mreža koja nije ušla u program CARDS-a 2003, niti u redovan program održavanja kanalske mreže Hrvatskih voda.

U svakoj godini u naredne tri godine uredilo bi se oko 500 kilometara kanala.

U nastavku se daje prikaz potrebnih sredstava za pojedine segmente realizacije programa te iskaz potrebnih sredstava s prijedlogom izvora financiranja.

4.1. REALIZACIJA PROGRAMA U 2006. GODINI

Čišćenje i uređenje 500 km kanalske mreže provodilo bi se na području općina : Stari Jankovci, Privlaka, Otok , Nijemci, Tovarnik, Negoslavci, Tompojevci, Lovas, Ilok i Vukovar.

Program bi se izvodio na slijedeći način:

Radovi na čišćenju detaljne kanalske mreže započet će razminiravanjem, a nakon toga ostatak radova obavljat će tvrtka koja posjeduje rješenje sukladno Pravilniku o posebnim uvjetima koje moraju ispunjavati pravne osobe koje obavljaju poslove osobito značajne za upravljanje vodama (Narodne novine br. 34/96) koja će još dodatno uposliti 100 djelatnika kojima bi krčenje šiblja i raslinja bio jedini posao, uz eventualnu pomoć djelatnog sastava Oružanih snaga sukladno mogućnostima Ministarstva obrane. Na taj način bi se uredilo (iskrčilo) 500 kilometara kanalske mreže godišnje.

Radovi na čišćenju kanala obuhvaćaju i čišćenje kanala od komunalnog otpada i njegovo zbrinjavanje.

Nakon toga bit će potrebno angažiranje strojeva koji bi izvršili izmuljenje, dodatni iskop te planiranje iskopane zemlje na okolni teren.

Za to je potrebno nabaviti strojeve koji bi mogli odraditi navedene poslove (minimalno četiri stroja). Nabavku strojeva osigurat će jedinice lokalne samouprave na kojima će se obavljati radovi. Tako nabavljeni strojevi radit će sve tri godine do kraja realizacije programa.

Nositelji posla na čišćenju detaljne kanalske mreže su Vukovarsko-srijemska županija i Hrvatske vode.

Sredstva će biti doznačena na žiro račun Vukovarsko srijemske županije koja će s Hrvatskim vodama sklopiti Ugovor o investitorskim radovima.

Financiranje Programa čišćenja i obnove detaljne kanalske mreže na području Vukovarsko-srijemske županije izvršit će se posredstvom Hrvatskih voda kao investitora u poslovima održavanja građevina detaljne melioracijske odvodnje sukladno članku 130. stavak 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vodama (Narodne novine br. 150/05), a poslovi unutar programa povjeravat će se primjenom članka 103. stavak 2. Zakona o vodama (Narodne novine 107/95 i 150/05).

Nadzor na izvođenju radova vršit će predstavnici Vukovarsko-srijemske županije i Hrvatskih voda, VGI Biđ-Bosut Vinkovci.

Po obavljenim radovima ovlaštena tvrtka će napraviti geodetski snimak izvedenog stanja kanalske mreže te izrađen elaborat predati Županiji.

Ukoliko se postigne dogovor sa Hrvatskim šumama dobivena biomasa nastala krčenjem šiblja, grmlja i stabala izvozila bi se u susjednu Republiku Mađarsku koja ima velike potrebe za istom, dok se ne dovrši izgradnja bioenergane na području Vukovarsko-srijemske županije u mjestu Otok.

Potrebna sredstva i izvori sredstava

Minimalno četiri stroja, koji su potrebni kako bi se nakon krčenja šiblja i raslinja izvršilo izmuljenje, dodatni iskop i razastiranje iskopane zemlje po okolnom terenu, osigurati će jedinice lokalne samouprave na kojima će se obavljati radovi.

Radove će obavljati tvrtka koja posjeduje rješenje sukladno Pravilniku o posebnim uvjetima koje moraju ispunjavati pravne osobe koje obavljaju poslove osobito značajne za upravljanje vodama (Narodne novine 34/96) uz eventualnu pomoć pripadnika djelatnog sastava Oružanih snaga Republike Hrvatske sukladno mogućnostima Ministarstva obrane.

Sredstva Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka u iznosu od 3.060.000,00 kuna bit će utrošena isključivo za pokrivanje troškova razminiravanja, a ostatak sredstava u iznosu od 12.240.000 kuna utrošit će se za ostale radove po programu.

Financiranje bi se vršilo prema slijedećem rasporedu:

- 20 % Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva	3.060.000,00 kn
- 20 % Hrvatske vode.....	3.060.000,00 kn
- 10% Vukovarsko-srijemska županija i općine.....	1.530.000,00 kn
- 20% Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.....	3.060.000,00 kn
- 20% Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka.....	3.060.000,00 kn
- 10% Fond za razvoj i zapošljavanje	1.530.000,00 kn
<hr/>	
Ukupno	15.300.000,00 kn

4.2. REALIZACIJA PROGRAMA U 2007. GODINI

Čišćenje i uređenje 500 km kanalske mreže provodilo bi se na području općina : Županja, Babina Greda, Gradište, Cerna, Bošnjici, Vrbanja, Drenovci, Gunja, Borovo i Bogdanovci .
Provedba programa u ovoj godini bit će ista kao za 2006. godinu s izuzetkom upošljavanja 100 radnika. Naime, novozaposleni radnici u 2006. godini radit će i nadalje u 2007. sve do kraja realizacije ovog programa.

Potrebna sredstva i izvori sredstava

- 20 % Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva	3.060.000,00 kn
- 20 % Hrvatske vode.....	3.060.000,00 kn
- 10% Vukovarsko-srijemska županija i općine.....	1.530.000,00 kn
- 20% Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost.....	3.060.000,00 kn
- 20% Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka.....	3.060.000,00 kn
- 10% Fond za razvoj i zapošljavanje	1.530.000,00 kn
<hr/>	
Ukupno	15.300.000,00 kn

4.3. REALIZACIJA PROGRAMA U 2008. GODINI

Čišćenje i uređenju 500 km kanalske mreže provodilo bi se na području općina : Vinkovci, Ivankovo, Stari Mikanovci, Vođinci, Andrijaševci, Nuštar, Tordinci, Jarmina, Markušica i Trpinja.

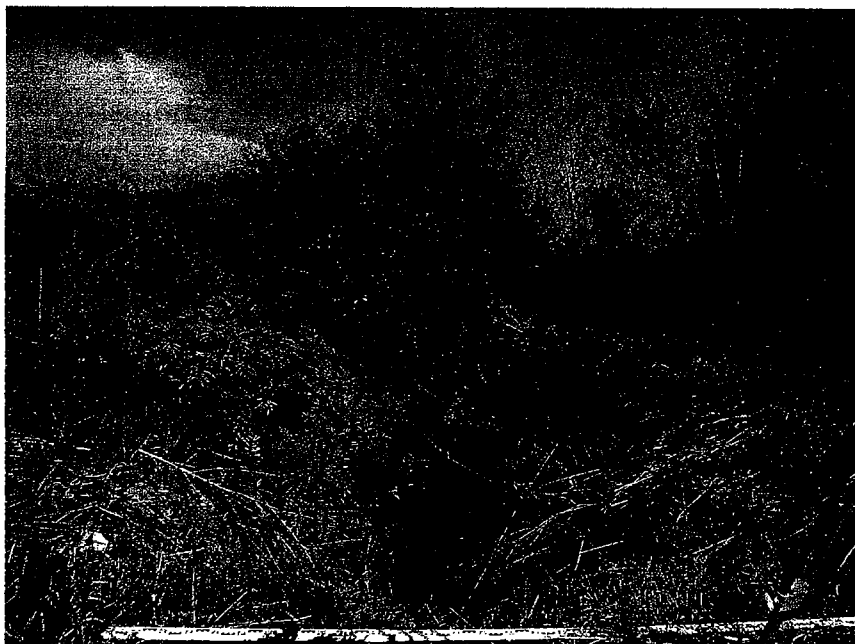
Provedba programa u ovoj godini bit će ista kao za 2006. godinu s izuzetkom upošljavanja 100 radnika. Naime, novozaposleni radnici u 2006. godini radit će i nadalje u 2008. sve do kraja realizacije ovog programa.

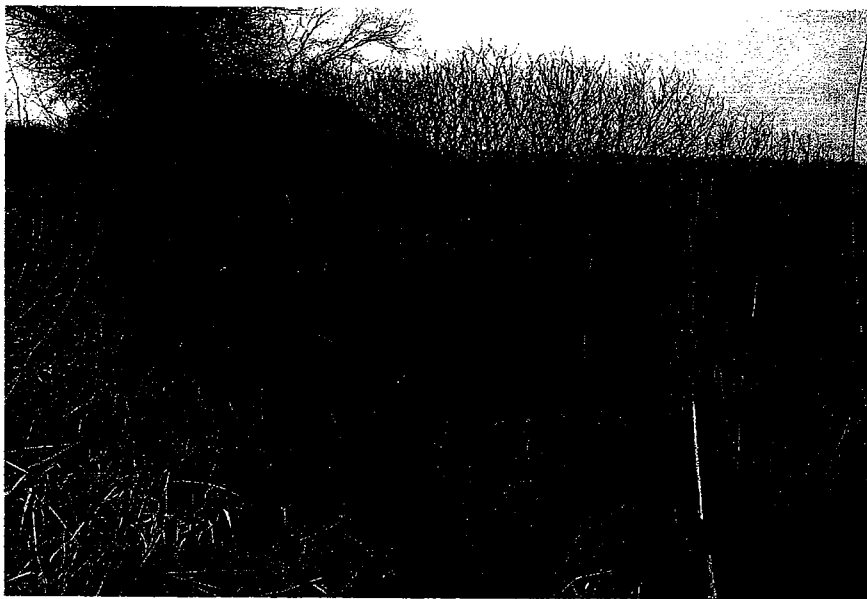
Potrebna sredstva i izvori sredstava

- 20 % Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva	3.060.000,00 kn
- 20 % Hrvatske vode.....	3.060.000,00 kn
- 10% Vukovarsko-srijemska županija i općine.....	1.530.000,00 kn
- 20% Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost.....	3.060.000,00 kn
- 20% Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka.....	3.060.000,00 kn
- 10% Fond za razvoj i zapošljavanje	1.530.000,00 kn
<hr/>	
Ukupno	15.300.000,00 kn

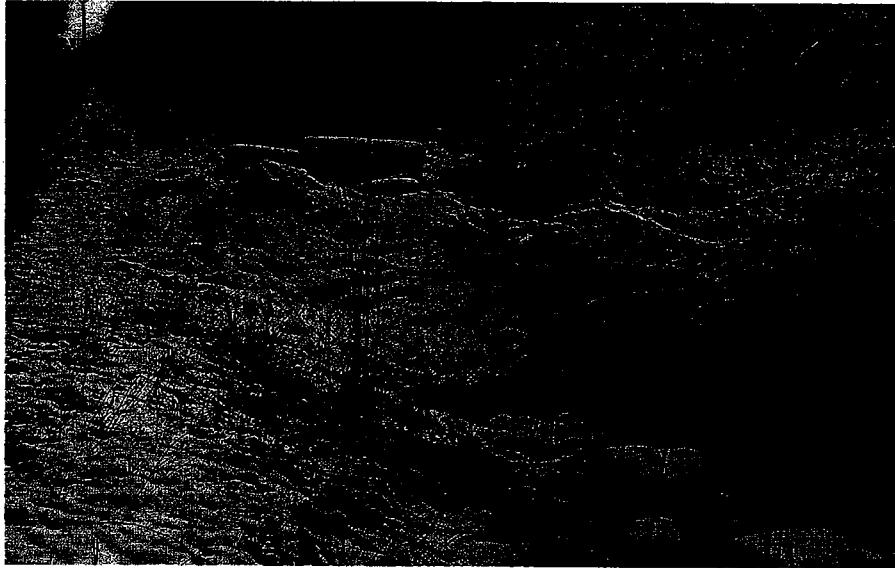
5. FOTO DOKUMENTACIJA

5.1. Postojeće stanje

5.2. Buduće stanje

